

Actieve ouders: Ouderbetrokkenheid in het onderwijs

Wat willen we bereiken?

Van consument naar partner en lid van oudergemeenschap

Algemeen: het advies van de Onderwijsraad¹ opvolgen: verschuiving van aandacht voor de ouderrol 'individueel rechthebbende' naar de rollen 'partner van de school' en 'lid van een ouderverband'.

Daarbij kiezen we evenals de Onderwijsraad voor een brede insteek: niet alleen gericht op het betrekken van de niet-actieve ouders, maar ook op het betrokken houden van de wel actieve ouders.

Wat is de rol van de stad?

1. **Versterk het partnerschap tussen scholen en ouders:** scholen helpen bij het vormgeven van dit partnerschap.

'ouders als partners in de school' hoog op de agenda van schoolbesturen en scholen. De uitwerking is aan scholen zelf (eventueel met behulp van oudercontracten). Hulp en aandacht voor onderwerpen als: VVE, ouderbezoek, ruimte voor leerkrachten groep 7/8, profilering scholen, ouderportals. Tevens: OKC's en scholen in elkaars verlengde op onderwerpen als: stimuleren tijdige (voor)schoolkeuze, opvoedspreekuren in de school.

2. **Ouders met elkaar verbinden:** ouders die initiatieven nemen voor oudernetwerken helpen en ouders die niet participeren activeren.

De vorming van oudernetwerken faciliteren: ouders in de opstartfase helpen en ondersteunen om zichzelf te organiseren. Interventies gericht op de activering van ouders die het minimum commitment moeilijk kunnen opbrengen. Daarbij gebruikmaken van het stedelijke arsenaal aan voorzieningen en programma's op het terrein van sociaal-economische achterstand en opvoedondersteuning.

3. **Ouders beter informeren:**

Openbare informatie over de scholen en het onderwijs in Amsterdam verzamelen, stroomlijnen en begrijpelijk uitserveren. Een nieuw te onderzoeken mogelijkheid hierbij: open source informatie laten bewerken door jonge genieën.

¹ Ouders als partners; advies Onderwijsraad 17-02-2010

Wat mag je van ouders en school verwachten?

Ouderbetrokkenheid vergt een bepaalde attitude bij twee partijen. De school en de ouders. Wat mag je van die twee partijen verwachten?

<p>De school en het schoolbestuur <i>Op welke scholen is ouderbetrokkenheid groot, waar gering, welke factoren zijn daarin bepalend?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zien directies ouderbetrokkenheid als een kerntaak? schuiven ze de verantwoordelijkheid niet af, bijvoorbeeld op oudercontact-functionarissen? - Houdt de school hardnekkig vol bij het benaderen en betrekken van ouders, óók bij ouders die moeilijk tot participatie te bewegen zijn? - Vinden ouders gehoor als zij met klachten komen, lopen ze niet 'tegen een muur' op? - Gaan leerkrachten op ouderbezoek? Hoe is dat ouderbezoek ingebed in de werkwijze van de school? - Hebben leerkrachten in groep 7 en 8 voldoende tijd voor ouders en voldoende zicht op het vervolgonderwijs? - Zijn er ouderkamers? - Zijn er oudercontactfunctionarissen? Zijn die via het stadsdeel of door de school aangesteld? Spreken zij de taal van de ouders? - Hebben de schoolsites aparte ouderportals? Welke gegevens worden daarop vermeld? - Worden ouders gestimuleerd om als contactouder of moderator van een netwerk op te treden? - Gaan klasmentoren op ouderbezoek? - Wordt er aandacht besteed aan zaken die voor ouders lastig zijn, zoals profiel- en pakketkeuze en de overgang van VMBO naar MBO? 	<p>De ouders <i>Welke participatie mag je op zijn minst van ouders verwachten?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorgen ouders voor een omgeving waarin het kind veilig en gezond opgroeit? - Besteden zij tijd aan hun kinderen in het verlengde van de (voor)schoolactiviteiten? Lezen zij voor? Communiceren zij met hun kinderen? - Tonen ouders belangstelling voor de schoolprestaties en de talenten van hun kind? Komen zij naar tien-minutengesprekken, ouderavonden, rapport-avonden? Nemen zij kennis van de informatie van de school? - Houden ouders zich aan de Leerplichtwet? - Zijn ouders aanspreekbaar op het gedrag van hun kind in en om de school? - Informeren ouders de school als het kind problemen heeft? Zoeken zij externe hulp bij leer- of opgroei problemen? <p>De ouders <i>Wat mag je bij veel ouders bovendien verwachten?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zijn er genoeg ouders die vrijwillig een bijdrage leveren bij sportactiviteiten, in de bibliotheek, als luizenmoeder, bij het suikerfeest? - Zijn er ouders die andere ouders helpen en vertegenwoordigen als contact-ouder, in de ouderraad, in de medezeggenschapsraad? - Zijn er genoeg ouders die het schoolteam scherp houden op de prestaties van en de sfeer in de school?
--	---

(Vederlichte) Empowerment Oudernetwerken

Dit is een uitwerking van één onderdeel van het voorafgaande punt 2.

Waar het specifiek om niet-participerende ouders gaat, zijn er wat algemene do's en don't's:

- informatie, wensen en standpunten van ouders volledig serieus nemen;
- actief op niet-participerende ouders afgaan; aansluiten op de dagelijkse problematiek; aandacht voor het gewone opvoeden en opgroeien;
- de focus niet alleen op risicogroepen leggen, voorkomen dat ouders zich als zodanig gestigmatiseerd voelen;
- laten zien dat het normaal is om als ouders met opvoeding bezig te zijn het daar met anderen over te hebben ('it takes a village to raise a child');
- er hardnekkig aan vasthouden dat alle ouders meedoen, ook al zijn het niet de gemakkelijkste mensen waar je achteraan moet.

Gebruik van mail en internet zal onder niet-participerende ouders niet erg intensief zijn; soms zal de telefoon beter werken. Niettemin is het de moeite waard om ouders juist langs die weg deel te laten uitmaken van de 'village to raise a child'.

Door een oudernetwerk krijgen mensen het gevoel dat ze ergens bijhoren.

De technische mogelijkheden van netwerken, gebruikersforums, blogs, mailcirkels en nieuwsbrieven zijn onbegrensd. Ouders van kinderen op school kunnen elkaar in elk denkbaar verband vinden, hun mening laten horen, informatie uitwisselen, belangen behartigen.² Het is waarschijnlijk dat veel ouders het zeer op prijs stellen om toegang te hebben tot een netwerk rond de school van hun kind.

Wel is het voor de meeste mensen lastig om daarin het voortouw te nemen. Je moet contact-ouder of moderator willen worden; die rol met een zekere neutraliteit spelen; zorgen voor de continuïteit van zo'n netwerk; de technische kant van een netwerk onder de knie hebben; ervan op aan kunnen dat de school je serieus neemt. Gemeente en schoolbesturen kunnen die drempel wat verlagen.

Aanname bij dit voorstel:

Het is aannemelijk dat er méér oudernetwerken ontstaan als:

- de drempel om ermee te beginnen wat lager wordt;
- de scholen zulke initiatieven verwelkomen en er adequaat op reageren.

Voorstel:

- Een pilot waarin 'voorhoede-ouders' worden gefaciliteerd om de technische en sociale belemmeringen te overwinnen bij het starten van een oudernetwerk;
- Die netwerken omvatten de notoire niet-participerende ouders;
- De pilot werkt vanuit en in samenwerking met scholen en schoolbesturen die daaraan willen deelnemen;
- In een projectvorm die zichzelf snel overbodig maakt;
- Voor een afgebakende periode, met een nulmeting, een voorafgaande verkenning van best practices en een resultaatsrapportage;
- Met een actieve begeleidingsgroep vanuit DMO en betrokken besturen.

² En zo gaat dat ook: met name ouders van kinderen die een speciale positie innemen (zoals ADHD of dyslexie) zoeken elkaar op in oudernetwerken. Wij hebben het nooit precies geïnventariseerd, maar op het internet lijken nog niet veel Amsterdamse oudernetwerken te bestaan. Afgaande op Google zijn het Amsterdams Montessorilyceum en de Stichting Vrije Schoolkeuze het actiefst. De stichting Forum heeft in 2010 geëxperimenteerd met oudergroepen in vijf stadsdelen. Mailgroepen zijn natuurlijk niet zichtbaar vanaf het internet.